

Avrupa Birliği Eğitim Politikaları ve Türkiye'nin Bu Politikalara Uyum Sürecinin Değerlendirilmesi

Educational Policies of European Union and Evaluation of Turkey's Adaptation Process to These Policies

Belgin ARSLAN CANSEVER¹

Öz

Eğitim, bireyin yaşamında bugüne kadar olduğundan çok daha fazla önem taşımaktadır. Modern toplumlarda eğitim anlayışının son derece önemli değişikliklere uğradığı görülmektedir. Küreselleşme sürecindeki gelişmelere uyum sağlayacak insan kaynaklarını yetiştirmek amacıyla dünya ülkeleri eğitim sistemlerini geliştirmeye çalışmaktadır. Avrupa Birliği (AB), ortak kültür ve değerler çerçevesinde bütünleşerek üye ülkeler arasında işbirliğini geliştirmeyi ve entegrasyonu derinleştirmeyi hedeflemektedir. Bu hedefe ulaşmada ise AB'nin eğitim politikaları önemli rol oynamaktadır. Bu bağlamda çalışmanın amacı, AB eğitim politikalarını incelemek ve Türkiye'nin bu politikalara uyum sürecini değerlendirmektir. AB'ne aday bir ülke olan Türkiye, Lizbon Stratejisi başlığı altındaki reformları aslında benimsemiş ve ortak hedeflerine almış durumdadır. Bu bağlamda, Türkiye'nin AB süreci, eğitim reformu için güzel bir fırsat ve itici bir güç olarak ortaya çıkmaktadır. Küreselleşen dünyada gelişmiş bir toplum olabilmek ve varlığını sürdürebilmek için Türkiye, söz konusu eğitim reformlarını öncelikle hayata geçirmek zorundadır.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği eğitim politikaları, ilerleme raporları, Türkiye'de zorunlu temel eğitim.

Abstract

Education has never been so important in the lifetime of an individual as it has been today. Education is regarded as a necessity in an individual's life. It is the fact that, in modern societies the perception of education has been undergoing significant changes. Education that is assumed to be under the responsibility of family in traditional societies is within the scope of interests of the state and international institutions in modern social structure. Nation states in the world are paying too much effort in developing their educational systems to educate individuals capable of adaptation to the changes in the process of globalization. The aim of this study was to focus on the educational policy of European Union (EU) which has the target of maintaining collaboration and integration among the members of the union within the framework of common cultural values, and also to evaluate of Turkey's adaptation process to these policies. Issue of Education in EU is rather crucial for Turkey to advance in her candidacy progress and elevate her global competition power. The EU holds the nature of a forum where, rather than setting one politics in the field of education, opinion exchanges across countries take place. The EU provides opportunities such as

¹ Ege Univeristy, belgin.arslan.cansever@ege.edu.tr.

international education, vocational training and youth partnerships, exchange programs and education abroad, innovative training and education programs, application of new technologies in education, collective recognition of diplomas, web of academicians and professional expertise and advisory platforms aiming comparison and policy making. Educational policy of EU covers all stages of education (private schools, universities, professional associations etc.) and components of education (student, teacher, parent, director etc.) as well as complementing the programs of member states.

Life-long learning has become the main point in EU's educational strategy. This concept includes in itself all the stages and forms of education and besides combines them. Currently, what is expected from modern education systems is to be structured in a model that allows life-long learning. "Independent learning" and "learning to learn" have gained importance more than anything else. The individual is supposed to achieve self-improvement and conduct innovative and cooperative tasks. As a candidate of EU, Turkey has internalized the educational reforms that were stated as in Lisbon Strategy, and aimed at applying them. Thus, the process of Turkey's future membership of EU maybe considered to be a perfect occasion and an impulsive power. In the globalizing world, Turkey should be having these educational reforms in practice urgently to be a developed nation and to stay alive

Key Words: The educational policies of EU, progressing reports, compulsory education in Turkey.

GİRİŞ

Modern toplumlarda eğitim anlayışının son derece önemli değişikliklere uğradığı bilinmektedir. Geçmişte bireyin veya ailenin konusu olan eğitim, günümüzde ulus devletlerin ve uluslar arası kuruluşların ilgi alanlarına girmektedir. Yeni oluşan teknolojiye "bilgiye dayalı toplum", "bilgiye dayalı ekonomi" ifadeleri bu gerçeği vurgulamaktadır. Bireyin yaşamında eğitim, bugüne kadar olduğundan çok daha fazla önem kazanmıştır. Bilgi toplumuna girerken eğitim, artık bir ayrıcalık veya çok az kişinin ulaşabildiği bir "özgürlük boyutu" değildir. Eğitim herkes içindir, denilmektedir. İnsan hakları açısından özellikle eğitim hakkı olarak da büyük önem taşımaktadır. Günlük yaşamda eğitim, sosyal bir gereklilik, bir başka anlatımla, bir zorunluluk olarak görülmektedir (Zgaga, 2008).

Yeni sosyal gelişmelere uyum sağlayacak insan kaynaklarını yetiştirmek amacıyla dünya ülkeleri eğitim sistemlerini geliştirmeye çalışmaktadır. Ancak ne yazık ki pek çok ülkede eğitim sistemleri, bu hızlı değişim dalgasını yakalamakta geri kalmaktadır. Dolayısıyla, her ülkenin kendi gereksinimlerini saptayarak, bunları karşılayacak donanımlı insan gücünü yetiştirmeye çalışması önerilmektedir (Shinil, 2008). Böylece, ülkeler geleceğe hazırlanırken aynı zamanda süregelen sosyal değişimleri de yakalayabilecektir.

Eğitim, Türkiye'nin AB'ye adaylığı sürecinde ilerleyebilmesi ve küresel rekabet gücünü yükseltmesi açısından son derece önem taşıtmaktadır. Bu bağlamda, AB süreci, eğitim reformu için bir fırsat ve itici gücü olarak ortaya çıkmaktadır. 1997'de zorunlu eğitimin 8 yıla çıkarılması, 2005'te ortaöğretimin 4 yıl olması, mesleki ve teknik eğitimin modernizasyonu ve gclendirilmesi projeleri gibi AB kapsamında çalışmalar yapılmıştır. Ancak bu gelişmeler, eğitimin kalitesi ve okullaşma oranlarını arttırma adına olumlu girişimler olmakla birlikte, artan rekabet şartlarına uyum sağlanabilmesi ve nitelikli insan gücünün yetiştirilebilmesi amacıyla eğitim-ğretim alanında daha kapsamlı reformlar yapılması gerekmektedir.

Bilindiği gibi, Türkiye'deki nüfus dinamikleri, AB'nin yaşlanan nüfusunu dengeleme açısından çok önemli bir katkı sağlayabilir. Türkiye'de 0-14 yaş grubu % 28.4 iken, Avrupa Birliği'nde sadece % 15.7'dir. Ancak, 2005 Eurostat verilerine bakıldığında AB'de 20-24 yaşındaki genç nüfusun % 77.3' en az lise eğitimi almışken, Türkiye'de bu oran sadece % 43.9'dur (olakoğlu, 2006). Dolayısıyla, Türkiye'de genç nüfus sadece sayısal özellikleriyle değil, nitelikli ve eğitimi olma özellikleriyle ön plana çıkmalıdır. Bu amaç doğrultusunda, AB eğitim politikalarının dikkatle incelenmesi gerekmektedir.

Avrupa Birliği Eğitim Politikaları

Avrupa Birliği'nin (AB) programlarının iki temel özelliği bulunmaktadır. Bu özelliklerden ilki bu programların "yaşayan" uygulamalar olduğudur. Başka bir deyişle programlar uygulandıka ve sonuçları alındıka değerlendirmeler yapılmakta ve ihtiyaa göre programlar geliştirilmekte, değiştirilmekte ve yeniden düzenlenmektedir. İkinci zellik ise programların "tamamlayıcı" niteliğidir. Bu alandaki temel kararlar milli düzeyde alınmakta, önemli atılımlar ye ülkelerce gerçekleştirilmektedir (Anonim, 2004).

Eğitim, AB yesi tüm ülke hkmetlerinin en önemli gündem maddelerinden biri olmakla beraber eğitimin yapısı tüm ülkelerde farklılıklar göstermektedir. AB, eğitim alanında tek bir politikanın olmadığı ancak ülkeler arasında görüş alışverişinde bulunulan bir forum niteliğindedir. ye lkeler eğitimin içeriği ve organizasyonu açısından zgr olup AB nezdinde işbirliği yapabilmektedirler. AB'nin eğitim alanında sunduğu olanaklar, uluslararası eğitim, mesleki eğitim, değişim programları; yenilikçi ğretim ve eğitim

programları; eğitimde yeni teknolojilerin kullanılması ve diplomaların karşılıklı tanınması; akademisyenler ağı ve mesleki uzmanlık; karşılaştırma ve politika üretme amaçlı danışma platformudur. Toplumun eğitim politikası ise özel okullardan öğretmenlere, velilerden öğrenci ve idarecilere, üniversite rektörlerinden mesleki kuruluşlara, uzmanlardan bakanlara kadar her türlü alanı ve eğitim şeklini kapsayarak üye devletlerin programlarını tamamlamaktadır. Bu bağlamda araştırma ve teknoloji geliştirme kapasitesini güçlendirmek bu yolla ekonomik ve sosyal gelişme sağlamak amacıyla çerçeve programları tasarlanmıştır.

Çerçeve Programları

Bu programlar, AB'nin 1984'ten bu yana yürüttüğü, bütçeleri ortalama 5 yıl olarak belirlenen programlardır. Programların temel amacı; Avrupa'nın bilim ve teknoloji temelini güçlendirmek, ekonomik ve sosyal uyum ile küresel düzeyde endüstriyel rekabeti desteklemek, üniversite-sanayi işbirliğini teşvik etmek ve üye ülkeler arasındaki işbirliğini geliştirmektir.

Geçmişteki Çerçeve Programlarında eğitim ile ilgili faaliyetlerin ve ödüllerin, özellikle genç araştırmacıları ve bilim adamlarını bilim ve teknoloji alanlarında kariyer edinmeye teşvik ederek Avrupa araştırmasına katkıda bulunduğu görülmektedir. Bu tarz girişimler Marie Curie Bursları, Descartes Ödülü, Archimedes Ödülü, AB Genç Bilim Adamı Yarışması ve "İnsan Kaynakları Potansiyelini Artırmak ve Sosyo-Ekonomik Bilgi Tabanı" geniş başlığı altında gerçekleşen sayısız faaliyeti kapsamaktadır. "Yeni bilgi" ve "bilgi transferi" ortaya koymanın önemi göz önünde bulundurularak, 6. Çerçeve Programı'nda Avrupa'nın genel araştırma performansını iyileştirmek amacıyla eğitim kalemlerinin bütçesi önemli ölçüde artırılmıştır (Anonymous, 2002). 2007 – 2011 yılları arasında sürdürülmesi planlanan 7. Çerçeve programında eğitim bütçesine ayrılan pay 6. çerçeve programına paralel olacak şekilde düzenlenmiştir. Bu program ile Avrupa araştırmacılığının bütün bilimsel ve teknolojik alanlarda dinamizmini, üretkenliğini ve mükemmelliğini zenginleştirilmesi öngörülmektedir (<http://www.rrbilimsel.com>). Bu hedefleri gerçekleştirebilmede AB "bilgi toplumu" ve "yaşam boyu öğrenme" kavramlarına vurgu yapmaktadır.

Bilgi Toplumu ve Hayat Boyu Öğrenme

İnsan toplumunun basitten daha karmaşık formlara doğru ilerlemekte olduğu tartışması toplumsal yaşamın ve toplumsal kurumların doğasında niteliksel ve niceliksel değişimler yaşandığının göstergesidir. Toplumsal ihtiyaçlar ve bu ihtiyaçları karşılamada kullanılan yöntem ve teknikler sürekli bir değişim içindedir. Son onlu yıllarda toplumsal ve kültürel değişimin bir ürünü olarak günümüz toplumlarına “bilgi toplumu” adı verilmektedir (Tatlidil & Xanthacou, 2004). AB, 1994 yılından bu yana bilgi toplumu kavramını bu alandaki politikaların genel çerçevesi için kullanmaktadır (Anonim, 2002) AB eğitim konusunda işbirliği stratejisi ve bilgi toplumunda daha rekabetçi olabilme ve sürdürülebilir kalkınma için eğitim politikalarını 2000 yılındaki Lizbon Stratejisiyle gündeme getirmiştir. ‘Avrupa Eğitim Alanı’nın oluşturulması için yeni bir eğitim programı hazırlanmaktadır. 2001’deki Komisyon raporuna göre AB eğitim programı amaçlarını, eğitim ve mesleki eğitim kalitesinin iyileştirilmesi, yaşam boyu öğrenmenin herkes için erişilebilir olması ile eğitim sisteminin dış dünyaya daha açık hale getirilmesi olarak belirlemiştir.

Yaşam boyu öğrenim, AB eğitim stratejisinin temel noktası haline gelmiştir. Yaşam boyu öğrenmenin amacı, bireylere öğrenme fırsatları sağlayarak, kişisel gelişimi desteklemek; toplumsal bütünleşme için aktif vatandaşlığı öğrenme yoluyla güçlendirmek ve ekonomik refahı, beceri ve kapasiteyi istihdam olanakları lehine artırarak amaçlara ulaşmayı kolaylaştırmaktır. Yaşam boyu öğrenme kavramı, tüm eğitim kademelerini ve biçimlerini kapsamaktadır (Anonim, 2006). Günümüzün eğitimli bireyi, değişime ayak uydurabilen, girişimci, kendini geliştirebilen, başkaları ile birlikte çalışabilecek yetiye sahip olmalıdır. Bu nedenle eğitim sistemleri, geleneksel eğitim anlayışı sınırlarının ötesine geçerek toplumun ihtiyaçlarını yaşam boyu öğrenme yaklaşımıyla ele almak durumundadır (Anonim, 2006). Türkiye, 2009 yılı içinde Milli Eğitim Bakanlığı Stratejik Planı ile uyumlu olarak Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi’ni hazırlamıştır. Bu belgenin kapsamında farklı ancak birbirini bütünleyici biçimde 16 öncelik belirlenmiş, ardından bu önceliklerin gerçekleştirilebilmesi amacıyla alınması gereken tedbirler, sorumlu kurum, ilişkili kurum ile birlikte hedefin gerçekleştirilmesine yönelik olarak zaman da belirtilmiştir. Bu belgenin

çıkış amacı bireylere farklı öğrenme ortamları ile ilgi ve yeteneklerini geliştirebilecekleri alternatif yollar sunmaktır. Türkiye'nin hayat boyu öğrenme ile ilgili girişimleri 2009 ilerleme raporunda olumlu bir gelişme olarak belirtilmiştir.

Türkiye'nin AB Eğitim Politikalarına Uyum Süreci

Türkiye ve AB ülkelerinin zorunlu eğitim kapsamındaki öğretim düzeylerinin amaçları incelendiğinde:

- okul öncesi eğitimle öğrencilere temel becerilere dayalı genel bilgilerin verilmesi,
- ilköğretim ile onları toplumsal yaşama hazırlayacak becerilerin kazandırılması, öğrencilere ortak bir temel eğitimin verilmesi ve onların bir üst kuruma hazırlanmalarının sağlanması;
- ortaöğretim I. ve II. devreyle öğrencilerin bireysel gelişim özelliklerine ve yeteneklerine uygun desteklenmelerinin, onların üst öğrenim kurumlarına hazırlanmalarının sağlanması; öğrencilere genel kültür eğitiminin kazandırılması; onlara yükseköğretime girebilmelerini ya da bir mesleği öğrenebilmelerinin sağlanacağı bir eğitimin verilmesi amaçlanmaktadır (Erginer, 2006).

AB adaylığı sürecinde Türkiye, son yıllarda eğitim sistemini özellikle ilköğretim okulları düzeyinde iyileştirmede büyük ilerleme kaydetmiştir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'nin araştırmasına göre; ilköğretimde net okullaşma oranı 2007–2008 eğitim-öğretim döneminde % 90.13'ten % 97.37'ye yükseltilmiştir. Ancak bu olumlu gelişmeye karşın Türkiye'nin zorunlu temel eğitim bağlamında bir takım eksiklikleri bulunmaktadır. Türkiye öncelikle okul öncesi eğitim kurumlarının sayısını artırmak durumundadır. Eurostat'ın 2004 verilerine göre, AB ülkelerinde 4 yaşındaki çocukların % 85.8'i okul öncesi eğitimden yararlanırken, Türkiye'de bu oran sadece % 3.4'tür (Çolakoğlu, 2006). Okul öncesi programlarına katılım, hayatın geri kalan dönemlerinde okur-yazarlık, sağlık, zekâ, müteakip eğitim alma ve istihdam ve hatta gelir düzeyi gibi önemli faktörler üzerinde etkili olmaktadır. Bu nedenle, Türkiye okul öncesi programlara katılımı, devlet veya devlet ve özel programlar birleşimi şeklinde artırmaya çalışmalıdır.

Türkiye temel eğitim çağındaki kız çocuklarının okula devam etmesi konusunda yeterince başarılı olamamaktadır. Konuyla ilgili olarak açılan kampanyalarla bu durumun değişmesi sağlanmaya çalışılmaktadır. Türkiye’de kadınların iş gücüne katılımları sadece % 25 dolayında kalırken, bunun başlıca nedeninin, kadın-erkek eşitsizliğinden kaynaklandığı ve dolayısıyla kadınların eğitimden eşit ölçüde yararlanamaması olarak ifade edilmektedir. Eğitim, kadınların iş gücüne katılımını ciddi biçimde etkilemekte olup, eğitim seviyesinin yükselmesi ile çalışan kadın oranının arttığı belirlenmiştir (Çolakoğlu, 2006). 2005 ilerleme raporunda yer aldığı gibi, kadınların yaklaşık % 20’sinin okuma-yazma bilmemesi, sosyal ve ekonomik açıdan kaygı verici bir durumdur. Zorunlu eğitimin 8 yıla çıkarılması, kız çocukların hiç olmazsa eğitimden yararlanma sürecini uzatarak kadının biraz güçlenmesini sağlayabilecektir. Ancak 8 yıllık zorunlu eğitim süresi bile AB ülkelerinin gerisinde kalmış olan bir süredir. AB ülkeleri arasında zorunlu eğitim, 9–13 yıl arasında değişmekte olup bu eğitimin süresi ortalama olarak 10 yıldır.

AB adaylığı sürecinde Türkiye son yıllarda eğitim sistemini özellikle ilköğretim okulları düzeyinde iyileştirmede büyük ilerleme kaydetse de, yerli ve yabancı uzmanlar, yaşanan eğitimsel problemlerin giderilmesinde Türk eğitim kültürünün değişmesini şart koşmaktadırlar (Endruweit, 1998; Tatlıdil & Xanthacou, 2004; Vorkink, 2005; Yaka, 1997). AB uzmanları ise sistemde birçok başarının sağlanmasına karşın bunların AB üyeliği için yeterli olmadığını savunmaktadırlar. Bu bağlamda uzmanlar, Türk eğitim sisteminin inanç ve fikirlere dayalı bir politikadan uzak olması gerektiğini vurgulamakta, Talim Terbiye Kurulu tarafından geliştirilen yeni müfredatı, öğretim standartlarını ve beklentilerini güncelleme yönünde büyük bir ilerleme olarak kabul etmektedirler. Eğer uygulama tüm koşullarıyla uygun bir şekilde devam ederse sınıflar geleneksel yaklaşımlardan uzaklaşacaklar ve analitik beceriler, uzman ve yaratıcı düşünme becerileri ve problem çözme yaklaşımları geliştiren güncel ve aktif öğrenme yöntemlerini kullanan bir yaklaşıma yöneleceklerdir.

İlerleme Raporlarına Göre Türkiye’nin Eğitim Alanındaki Durumu

İlerleme raporu, AB’ye aday ülkeler için her yıl düzenli olarak hazırlanan birey ve toplum hayatına ilişkin her konuda aday ülkenin faaliyetlerini olumlu ve olumsuz yönleriyle

değerlendiren bir rapordur. 2006 yılı ilerleme raporuna göre Türkiye eğitim alanında Topluluğun Leonardo da Vinci, Socrates ve Gençlik programlarına son derece başarılı bir şekilde katılmaktadır. Türk Ulusal Ajansı tarafından yürütülen bilgilendirme kampanyalarının da desteğiyle bu programlar, öğrenciler ve genç profesyoneller arasında büyük ilgi görmüştür. Ancak özel eğitim alanı, okul öncesi eğitim ve hayat boyu öğrenmede bir takım eksiklikler bulunmaktadır (Turkey Progress Report, 2006). 2007 İlerleme Raporu'nda Türkiye'nin Topluluk programlarına katılımındaki başarısını devam ettirdiği ve bu programları takip eden Hayat Boyu Öğrenim ve Gençlik programına sorunsuz geçiş yapıldığı belirtilmiştir. Türkiye, Mesleki Eğitim ve Öğretim Kredi Transfer Sistemi (ECVET) için bir çalışma grubu kurmuş; Hayat Boyu Öğrenim Programı açısından ise önemli bir gelişme sayılabilecek ulusal yeterlilikler sisteminin oluşturulmasını başlatmıştır (İlerleme Raporu, 2007). 2008 ilerleme raporuna göre eğitim-öğretim alanında iyi bir ilerleme kaydedilmiştir. Rapora göre Türkiye, Eğitim ve Öğretim 2010 Çalışma Programı kapsamında, okulu erken bırakanlar; orta öğrenimin tamamlanması ve matematik, bilim ve teknoloji mezunlarına ilişkin performansını arttırmıştır. Mesleki ve teknik eğitimin güçlendirilmesine ilişkin, hem genel hem meslek liselerinin üç yıldan dört yıla çıkarılması uygulamasına başlanmıştır. Yüksek öğretim alanında, Bologna sürecinin Türkiye'de uygulanmasında kayda değer ilerlemeler sağlanmıştır. Ulusal bir diploma eki, Avrupa Komisyonu, Avrupa Konseyi ve UNESCO tarafından ortaklaşa olarak hazırlanan bir model temel alınarak hazırlanmış ve tüm yüksek öğretim kurumlarında uygulanması 2005 yılından itibaren zorunlu hale getirilmiştir (İlerleme Raporu, 2008).

2009 ilerleme raporuna göre Türkiye, Eğitim ve Mesleki Eğitim 2010 çalışma programı kapsamındaki AB'nin ortak kriterlerinin karşılanmasında ilerleme sağlamıştır. Raporda yapılan diğer bir vurgu yetişkinlerin hayat boyu öğrenmeye katılımında olumlu karşılanan girişimlerde bulunmuş olmasıdır. Erken çocukluk eğitimine katılım artmaya devam etmiştir. Kızların eğitimi konusunda ülke genelinde yürütülen kampanyalar, ilk ve ortaöğretimde öğrenci sayısı bakımından kız öğrenci aleyhine olan farkın kayda değer biçimde azalmasına katkı sağlamıştır. Verilere göre 2007–2008 öğretim döneminde ilköğretimde öğrenci sayısı bakımından kız öğrenci aleyhine olan fark yarı yarıya azalarak % 1'e, ortaöğretimde ise beşte bire azalarak % 4'e inmiştir. Ancak eğitime erişim açısından

hem erkekler hem de ağırlıklı olarak kızlar açısından büyük bölgesel farklılıklar devam etmektedir. Raporda ayrıca ülke genelinde yeni üniversitelerin kurulmuş olduğu ancak bu üniversitelerde eğitim kadrosu ve fiziksel imkânlar açısından çeşitli ihtiyaçlar bulunduğu da vurgulanmaktadır. Ayrıca meslek liselerindeki eğitim kalitesinin artırılmasına ihtiyaç duyulduğu da belirtilmektedir (İlerleme Raporu, 2009).

SONUÇ

Çağdaş dünyada eğitim yatırımları, daha fazla bilgi ve beceri edinmeyi sağlarken, daha fazla üretkenliği, ekonomik büyümeyi ve sonuçta gelişmeyi beraberinde getirmektedir (Heyneman, 2008). Dolayısıyla eğitim, Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği sürecinde ilerlemesi, küresel rekabet gücünü yükseltmesi açısından son derece önem taşımaktadır. İnsani Gelişme Endeksi'nin 2008 raporuna göre, Türkiye 179 ülke arasında 76. sırada yer almaktadır (Human Development Report, 2008). Bu saptama, özellikle Türkiye'de eğitim ve sağlık alanındaki geri kalmışlığın en önemli göstergesi olarak düşünülebilir. İnsani gelişme ve insana yatırım konusunda Avrupa Birliği'nin küresel rekabet gücü odaklı Lizbon Stratejisi'nin en önemli boyutlarından biri, eğitimidir. Avrupa Birliği'nin eğitim ve kültür alanında ortak hedef ve politikalarının amacı, her ülkeden bu politikalara uygun kendi politikalarını geliştirerek bu anlamda Avrupa Birliği'nde ortak bir çizgi oluşturmaktır. Bu hedef ve politikalar, Lizbon Stratejisi başlığı altında toplanan: eğitime harcanan ve ayrılan kaynakların artırılması; eğitimde kadınların oranının artırılması; bilgi teknolojilerinin kullanılması; çeşitli alanlarda beceri geliştirilmesi; iş gücüne katılımda kadın nüfusun artırılması gibi önemli eğitim konularıdır. Bütün bunlar aslında Türkiye'nin de benimsediği ortak hedeflerdir. Bu çerçevede, Türkiye'nin Avrupa Birliği süreci, eğitim reformu için bir fırsat penceresi ve itici güç olarak ortaya çıkmaktadır. Küreselleşen dünyada gelişmiş bir toplum olabilmek ve varlığını sürdürebilmek için Türkiye, söz konusu eğitim reformlarını öncelikle gerçekleştirmek zorundadır.

KAYNAKÇA

- Anonymous. (2002). *European Commission. The Sixth Framework Programme in Brief.*
- Anonim. (2002). *TÜBİTAK. Bilgi Toplumu Politikaları Üzerine Bir Değerlendirme (Dünya ve Türkiye), Ankara.*
- Anonim. (2004). *Avrupa Birliği'nin Bilim, Araştırma ve Eğitim Politikaları ve Türkiye'nin Uyumunu.* İktisadi Kalkınma Vakfı.
- Anonim. (2006). MEB. *Küreselleşme ve AB Sürecinde Türk Eğitim Sistemi. İkinci Komisyon Raporu. On yedinci Milli Eğitim Şurası.*
- Anonim. (2006). *Türkiye ve Avrupa Birliği Ülkelerinin Eğitim Sistemleri.* MEB Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü. Ankara.
- Beba, A. *Araştırma ve Teknoloji Geliştirme Alanında Yürütülen Avrupa Birliği Çerçeve Programları (Framework Programs).* <http://www.rrbilimsel.com>. Erişim Tarihi: 31.10.2006.
- Çolakoğlu, N. (2006). *Avrupa Birliği'ne Giriş Süreci ve Eğitim (Bölüm 26) Konferansı.* Türk Eğitim Derneği, Ankara, 23–28.
- Erginer, A. (2006). *Avrupa Birliği Eğitim Sistemleri.* PegemA Yayıncılık, Ankara.
- Endruweit, G. (1998). *Turkey and the European Union: A Question of Cultural Difference?* <http://www.sam.gov.tr>, Erişim Tarihi: 30.10.2006.
- Fındıkçı, İ. (1997). *Yeni Dünya Düzeni ve Eğitim. Yaşadıkça Eğitim, 50, 18–19.*
- Vorkink, A. (2005). *Türkiye'de Eğitim Reformu,* http://www.sendika.org/yazi.php?yazi_no=4162, Erişim Tarihi: 11.01.2008.
- Heyneman, S. P. (2008). *Education, Social Cohesion and Ideology. Right to Education Policies and Perspectives.* Türk Eğitim Derneği, 89–104.
- Human Development Report (2008). www.hdr.undp.org/en/statistics. Erişim Tarihi: 13.03.2009.
- İlerleme Raporu (2007) http://digm.meb.gov.tr/uaorgutler/AB/AB%20BELGELER/ilerleme_raporu_2007_TUR.pdf, Erişim Tarihi: 15.03.2009.
- İlerleme Raporu (2008). http://www.ihb.gov.tr/bilgi_bankasi/raporlar_reports/ilerleme_raporlari/turkiye_ilerleme_rap_2008.pdf Erişim Tarihi: 15.03.2009.
- İlerleme Raporu (2009). http://www.abgs.gov.tr/files/AB_Iliskileri/AdaylikSureci/ilerlemeRaporlari/turkiye_ilerleme_rap_2009.pdf Erişim Tarihi: 01.11.2009.
- Shinil, K. (2008). *To Keep Balance: Unavoidable Agenda of Education Reform. Right to Education Policies and Perspectives.* Türk Eğitim Derneği, 1–8.
- Tatlıldil, E. ve Xanthacou, Y. (2004). *Türk İşgücünün Yapısı ve Avrupa Birliği İstihdam Politikaları.* <http://155.223.1.158/edergi/akademikb/c2s2/1.pdf>. Erişim Tarihi: 22. 10. 2006.

Turkey Progress Report (2006). <http://www.foreigntrade.gov.tr/ab/AB.htm>. Erişim Tarihi: 01.11.2006.

Yaka, A. (1997). Türkiye'nin Avrupa ile Bütünleşme Sürecinde Eğitim Sisteminin Yeniden Yapılanması, *Yaşadıkça Eğitim*, 50, 5-12.

Zgaga, P. (2008). *Reconsidering Education for All from a Lifelong Education Perspective. Right to Education Policies and Perspectives*. Türk Eğitim Derneği, 165-180.